

خلاصه کتاب

نظریه‌ها کلاس جامعه‌شناسی

و نجزیه و تحلیل سازمان

کیپون بورل و گارت مورگان

فهرست مطالب

بختر اول: در جستجوی هارجوب

۶

فصل اول: پیشفرضهایی درباره ماهیت علوم اجتماعی

۶

۱-۱- پیشفرضهای هستی‌شناسی

۷

۲-۱- پیشفرضهای معرفت‌شناسی

۷

۳-۱- پیشفرضهای انسان‌شناسی

۸

۴-۱- پیشفرضهای روش‌شناسی

۹

۱-۵- تحلیل پیشفرضهای ماهیت علوم اجتماعی

۹

۱-۵-۱- اثبات‌گرایی جامعه‌شناختی

۹

۱-۵-۲- ایدئالیسم آلمانی

۱۰

فصل دوم: پیشفرضهایی درباره ماهیت جامعه

۱۰

۱-۲- بحث نظم و تضاد

۱۱

۱-۱-۱- نظریه نظم (لتافیق) درباره جامعه

۱۱

۱-۲-۱- نظریه تضاد (اجبار) درباره جامعه:

۱۲

۲-۲- نظم‌دهی و تغییر بنیادی

۱۲

۲-۲-۱- جامعه‌شناسی نظم‌دهی

۱۳

۲-۲-۲- جامعه‌شناسی تغییر بنیادی

۱۴

فصل سوم: دو بعد، چهار پارادایم

۱۵

۱-۳-۱- ماهیت و کاربرد پارادایم‌های چهارگانه

۱۶

۱-۱-۱- پارادایم کارکردگرا

۱۷

۱-۲-۱- پارادایم تفسیری

۱۷

۱-۳-۱- پارادایم انسان‌گرایی بنیادی

۱۷

۱-۴-۱- پارادایم ساختار‌گرایی بنیادی

بختر دوم: بیارادایم‌ها مورد بررسی

۲۰

فصل چهارم: جامعه‌شناسی کارکردگرا

- ۱-۴- ریشه‌ها و تاریخچه فکری
۱-۱-۱- آگست کنت (۱۸۵۷-۱۷۹۸)
۱-۲- هربرت اسپنسر (۱۸۲۰-۱۹۰۳)
۱-۳- امیل دورکیم (۱۸۵۸-۱۹۱۷)
۱-۴- ولفرد پارتون (۱۸۴۸-۱۹۲۳)
۲-۴- ساختار پارادایم
۲-۱- نظریه نظام اجتماعی
۲-۲- تعامل‌گرایی و نظریه کنش اجتماعی (مکتب شیکاگو)
۲-۳- نظریه تلفیق گرا
۲-۴- عینی‌گرایی ۳۰
۳-۴- مبانی مشترک تمام نظریه‌های پارادایم کارکردگرایی

۳۲

فصل پنجم: نظریات سازمانی کارکردگرا

- ۱-۵- نظریه نظام اجتماعی و عینی‌گرایی
۲-۵- چهارچوب مرجع کنش
۳-۵- نظریه اقتضایی: نظریه تلفیقی معاصر
۴-۵- مدل اقتضایی برای تحلیل سازمانی
۵-۵- عناصر کثرت‌گرایی در نظام نظریه اجتماعی

۴۶

فصل ششم: جامعه‌شناسی تفسیری

- ۱-۶- ریشه‌ها و تاریخچه فکری
۲-۶- ایده‌آلیسم ۴۶
۲-۶- ۱- دیلتانی (۱۸۳۳-۱۹۱۱)
۲-۶- ۲- وبر (۱۸۶۴-۱۹۲۰)
۲-۶- ۳- ادموند هوسرل (۱۸۵۹-۱۹۳۷)

۴۸	- ساختار پارادایم ۳-۶
۴۸	- هرمنوتیک (علم تاویل) ۳-۶
۴۸	- دیدگاه خود باوری ۲-۳-۶
۴۸	- پدیدارشناسی ۳-۳-۶
۴۹	- جامعه‌شناسی پدیدارشناسی ۴-۳-۶
۵۰	- وحدت زیربنایی پارادایم تفسیری ۴-۶
۵۰	- وجه اشتراک دو پارادایم کارکردگرا و تفسیری ۵-۶
۵۰	- تفاوت بین نظریه‌های داخل پارادایم تفسیری ۶-۶

۵۱ فصل هفتم: پارادایم تفسیری و مطالعه سازمانی

۵۲	- رهیافت‌های روش شناختی قومی در مطالعه فعالیت‌های سازمانی ۱-۷
۵۲	- تعاملگرایی نمادین شناختی و مطالعه فعالیت‌های سازمانی ۲-۷
۵۳	- چالش پدیدارشناسی نسبت به نظریه معاصر سازمان ۳-۷
۵۳	- رهیافت‌های پدیدارشناسی در مطالعه اوضاع سازمانی: مسائل و معضلات ۴-۷

۵۴ فصل هشتم: انسان‌گرایی بنیادی

۵۴	- ریشه‌ها و تاریخچه فکری ۱-۸
۵۴	-۱-۱- ایده‌ثالیسم ذهنی ۱-۸
۵۴	-۲-۱- ایده‌آلیسم عینی ۱-۸
۵۵	-۲-۲- ساختار پارادایم ۲-۸
۵۵	-۲-۱- نظریه انتقادی ۲-۸
۵۸	-۲-۲- فردگرایی آنارشیستی ۲-۸
۵۸	-۳-۲- وجودگرایی فرانسوی (اگزیستانسیالیسم) ۲-۸
۵۸	-۴-۲- خود باوری ۲-۸
۵۸	-۳-۳- وحدت زیربنایی پارادایم ۲-۸
۵۹	-۴-۴- تفاوت‌ها و اشتراکات پارادایم ۲-۸

۶۰

فصل نهم: نظریه ضد سازمان

۶۱

۱-۹ به سوی واقعیت‌های جایگزین

۶۲

۲-۹ به سوی نظریه ضد سازمانی

۶۴

فصل دهم: ساختارگرایی بنیادی

۶۴

۱-۱۰ ریشه‌ها و تاریخچه فکری

۶۵

۱-۱-۱ مارکسیسم ارتدوکس

۶۵

۱-۲-۱ مارکسیسم نوارتدوکس

۶۵

۱-۳-۱ وبرگرایی بنیادی

۶۶

۲-۱۰ ساختارپارادایم

۶۶

۲-۱-۱ نظریه اجتماعی روسی

۶۷

۲-۲-۱ مارکسیسم مدیرانه‌ای معاصر

۶۹

۲-۳-۲ نظریه تضاد (تعارض)

۷۰

۳-۱-۱ چند تفاوت بین وبرگرایی بنیادی و مارکسیست‌ها

۷۰

۴-۱۰ وحدت زیربنائی پارادایم

۷۰

۵-۱۰ تفاوت پارادایم ساختارگرایی بنیادی با پارادایم کارکردگرایی

۷۱

فصل یازدهم: نظریه سازمان بنیادی

۷۴

۱-۱-۱۱ رهیافت‌های وبرگرایی بنیادی در نظریه سازمانی بنیادی

۷۴

۲-۱۱ به سوی توسعه بیشتر نظریه سازمانی بنیادی

بخش نتیجه: نتایج

۷۶

فصل دوازدهم: مسیرهای آینده: نظریه و تحقیق

پیشگفتار

هدف از تهیه این مجموعه آن است که برخی منابع اصلی ابهام موجود در علوم اجتماعی مشخص گرددند و برای مقابله با آنها رهنمودهایی ارائه شود. این نوشتار سعی دارد تا نظریه‌های سازمان را به بافت وسیع تر جامعه‌شناسی آنها ارتباط دهد. به عبارت دیگر، این نوشتار بدنبال تشریح بسیاری از ابعاد فلسفی نظریه‌های اجتماعی و سازمان می‌باشد.

براساس آنچه که در این نوشتار آمده است می‌توان نظریه‌های اجتماعی را به شکلی سودمند، بر حسب چهار پارادایم اصلی ترسیم نمود که هر یک مجموعه‌های متفاوتی از پیش‌فرض‌های فرانظری درباره ماهیت علوم اجتماعی و ماهیت جامعه است. این پارادایم‌ها ریشه در دیدگاه‌های مانعه‌الجمع جهان اجتماعی دارند. نکته مهم برای اینکه نظریه‌پرداز بتواند آراء و نظرهای بدیل را در ک کند آن است که از پیش‌فرض‌هایی که دیدگاه خودش بر آنها مبتنی است، آگاهی کامل داشته باشد. این امر مستلزم آن است که نظریه‌پرداز به قلمرو ناشناخته‌ها سفر کند و با پارادایم‌هایی که متعلق به خودش نیست آشنا شود.

این نوشتار با توجه به چگونگی ایجاد تمایز بین رهیافت‌های مختلف مطالعه سازمان آغاز می‌شود. هسته اصلی بحث مورگان مبتنی بر این اندیشه است که تمام نظریه‌های سازمان مبتنی بر "فلسفه‌ای از علم" و "نظریه‌ای از جامعه" هستند. این چیزی است که مورگان به منزله دو بعد عمده تحلیل به تبیین آن می‌پردازد.

نظریه‌پردازان سازمان نیز، همگی درباره هر یک از دو بعد فوق یک موضع دارند و به طور خودآگاه چهارچوب مرجعی بر موضوع مورد مطالعه خود ایجاد می‌کنند که کل مجموعه پیش‌فرض‌ها درباره ماهیت جهان اجتماعی و شیوه تحقیق در آن را منعکس می‌سازد. مورگان معتقد است که نظریه‌ها از هیچ پدیدار نمی‌شوند، آنها معمولاً در ورای خود دارای تاریخچه کاملاً ریشه‌داری هستند. وی با رو در رو قراردادن دو دسته از پیش‌فرض‌ها، یک نقشه فکری یا طرح تحلیلی ارائه می‌کند. برای مطالعه نظریه‌های اجتماعی این دو دسته از پیش‌فرض‌ها، چهار پارادایم اساسی را مشخص می‌سازند که منعکس کننده دیدگاه‌های کاملاً متفاوتی درباره واقعیت اجتماعی هستند.